AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2, — met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN VAN PIETERMAAI, N° 129

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2, — pa tres luna pagar pa dilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number só fl. 0,20.

Curaçao, 13 October.

HOE MEN IN RUSLAND EN DUITSCHLAND OVER DREYFUS DENKT.

II.

Hoe men in Duitschland over de zaak denkt en wel bijzonder in de Duitsche militaire kringen, daarvan geeft een schrijver in *Le XXième Siècle* ons een denkbeeld.

Deze beweert niet lang geleden een Duitsch officier te hebben gesproken, dien hij tot de hoofdofficieren meent te mogen rekenen en die daarbij in een positie is welke hem veroorloofd van veel dingen goed op de hoogte te komen.

Zijn onderhoud met dien officier geeft hij volgenderwijze weer.

"Gelooft u dat Dreyfus schuldig is? Op uw eer en geweten ?"

"*Ja,*" was het antwoord.

"Gelooft u dat Dreyfus het borderel heeft geschreven ?"

"*Neen,*" antwoordde de officier.

"Gelooft u dat Dreyfus....?"

Hier viel de officier den ondervrager in de rede en zei :

"Ziehier wat ik geloot en wat wij allemaal gelooven in mijn wereld. Dreyfus heeft verraad gepleegd. Hij heeft dat niet gedaan voor geld, hij heeft het ook niet gedaan omdat hij een jood is, ook niet omdat hij Duitsch bloed in de aderen heeft...."

„Waarom dan?'

„Hij heeft verraad gepleegd, zonder dat men hem ooit gevraagd heeft verraad te plegen. Hij heeft het gedaan uit lichtzinnigheid en vooral uit trots. Overvloedig heeft men tot dusver voor den krijgsraad van Rennes één ding bewezen: te weten dat Dreyfus in een onzinnigen graad — dat is het eenig passende woord — ingenomen was met zijn eigen veelwetendheid. Hij had de manie om alles uit te vorschen, niet tot zijn eigen onderrichting, maar om bij elke gelegenheid met zijn kennis te kunnen pronken. Het is een man, dien men niet hoefde aan te zetten om hem aan het praten te krijgen: hij praatte zooals de molens draaien, als hij zich in de omgeving bevond, waar hij dacht begrepen te worden. Hij had heel geen begrip van het beroepsgeheim."

„Onbewust verraad dus!"

„Onbewust als u wil, maar wel degelijk verraad. Het zou kinderachtig zijn te ontkennen dat Dreyfus betrekkingen had, die zeer compromitteerend waren voor een Fransch officier. En die betrekkingen hebben van zijn gesprekken partij getrokken. Men wist aan den generalen staf dat Dreyfus Frankrijk grooten ondienst bewees, dat hij buitengewoon gevaarlijk was. Vandaar de reden waarom het borderel werd gemaakt, waarvan de verschillende punten herinnerden aan gesprekken, die Dreyfus werkelijk met zekere personen had gehad. Vandaar de verlegenheid van Dreyfus toen hij begreep waar men met het dictée heen wilde. Vandaar als het natuurlijkste verschijnsel van de wereld, zijn onverstoorbare kalmte gedurende de debatten van '94 en gedurende de degradatie: hij wist dat de veroordeeling, die hem trof, hoewel rechtvaardig in beginsel, kon en zou aangevallen worden, omdat zij onwettig was. Vandaar zijn zekerheid op het oogenblik."

„Is 't een eenvoudige indruk, dien u me daar meedeelt!"

„Dat is te zeggen dat die indruk zijn grond heeft in feiten, die bij al onze militairen bekend zijn: te weten dat Dreyfus vroeger gesproken heeft van veel dingen, die ons niet aangingen en die ons toch aangingen. Begrijpt u?"

„Jawel."

„Dreyfus zal opnieuw veroordeeld worden. Te Berlijn wedt men twee tegen één voor zijn veroordeeling, en zij die voor zijn vrijspraak wedden, worden beschouwd als onnoozelen, om niet méér te zeggen. Hij zal opnieuw rechtvaardig veroordeeld worden, en zonder twijfel ook alweer onwettig in den juridischen zin van het woord."

"Kent u de Russische lezing?"

„Zij is niet nieuw en heeft pas waarschijnlijkheid gekregen ten gevolge van de reis van den heer Delcassé naar St-Petersburg."

„En gelooft u er heelemaal niet aan?'

De officier zag den ondervrager recht in de oogen en zei toen:

„Zelfs in een particulier gesprek mengt een Duitsch officier niet zoo maar den naam van den Keizer....'

"Maar buitendien?"

„Verder niets. U heeft me gevraagd wat wij in onze wereld dachten: dat heb ik u zoo duidelijk mogelijk gezegd."

Ziedaar de Duitsche lezing.

In verband met de lezing door den Russischen diplomaat gegeven, waarmee ze tamelijk goed overeenstemt, verdient ze zeker alleszins de aandacht.

Beide lezingen komen hierin overeen dat Dreyfus schuldig geacht wordt ; zij verschillen hierin, dat de Rus het vergrijp toeschrijft aan veel geld vereischende hartstochten bij Dreyfus, de Duitsche officier daarentegen aan lichtzinnigheid en trots.

Ook in Frankrijk houdt de groote meerderheid dergenen, die eenigszins van nabij met de zaak bekend zijn, met name de generaals, Dreyfus voor schuldig.

En indien hij onschuldig is ! Hij door hen, die hem zagen, geschetst als een cocardier, een soldaat op en top, bij wien en voor wien de eer alles was, hij veroordeeld wegens landsverraad, voor het front van het leger van zijn militaire kleeding ontdaan en 5 jaren opgesloten op het Duivelseiland, waar hij, — schuldig of niet — behandeld is op een wijze, die het beulenbloed in zijn vervolgers aanduidt; — hij heeft dit alles verduurd om zijn eer en de eer der zijnen. Ellendigen, met een eigenaardige opvatting van militaire eer, hadden hem een revolver toegeschoven, opdat hij, wat zij noemen, zich zelf recht zoude kunnen doen. Hij heeft het, hoe verleidelijk het wapen hem misschien tegenlachte, niet gedaan. Hij heeft willen leven, vertrouwend op zijn onschuld. En eindelijk na vijf jaren brak het licht door. Zijn vonnis zou herzien worden. Hij keert naar Frankrijk terug, uitgeput naar het lichaam en in zijn krachten ondermijnd, maar hij had niet tevergeefs blijven leven, niet tevergeefs geleden. Hij ging, naar hij hoopte en zich vleide, door zijns gelijken in rang zich in zijn eer zien herstellen. Hij verschijnt vol moed, vol vertrouwen voor den krijgsraad. .... en daar gaan ze voor hem heen, een maand lang, de een na den ander, generaals, kolonels, mannen, die hij niet kende of, die als hij ze kende, zijn kameraden zoo niet zijn vrienden dacht.

Een voor een staan zij daar als zijn aanklagers, zonder pardon, zonder genade, hem beschuldigende en zijn minste doen of laten verdacht makende. Hij heeft zich moeten verbijten in zich zelf, maar hij heeft zich ingehouden, weerstand geboden met een weerstandsvermogen en een wilskracht, die het menschelijke overtreft in de zekerheid, dat zijn onschuld noodzakelijk blijken moest. Zijn gelijken, die hem te vonnissen hadden, zouden hem recht doen. Zoo dacht hij, maar het zou anders zijn. Al die arbeid en al die inspanning zijn vruchteloos geweest.

Nogmaals, indien hij onschuldig is, welk menschelijk lijden is dan gelijk aan het lijden van dien man? Het vertrouwen in recht en rechtvaardigheid moet bij hem zijn uitge-

FEUILLETON.

HONOR I COMBATE.

(22)

Coe un postura arrogante el a doena algun paso un banda i el a poné es bouket di Neinstetten koe é tabatin té na es momentoe ai den su mân, riba un mesa.

—Bam Lily, é dici despues coe bibeza, mi ta sinti mi liber di un peso, ata nos tata ta bini coe cara largoe, no larga nan mira nos. Awé mi kier mira solamente hende contentoe.

Senjorita Lily tabata hari tras di su abanico, mientra koe el separé coe Erna. Herman a sigi hizando scouder.

Berdaderamente no a molestia Neinstetten su humor, ora koe algun hoben, koe a observa di aleuw es asuntoe, i a jega cerca i koe tabata fadé coe toer sorto di observacion di chanza.

—Un disputa chikitoe di amor, baron....Su alteza Von Harteneck ta rabiar, no ta berdad....

Erich tabata tendé toer es palabranan ai coe pacensji. Ma ora Eichstett dici coe su curpa delegar :

—Senjornan a cera conocir caba coe baron Von Steinfels, un conocir bieuw di mi i di es boenita Harteneck? es ora ai Erich a bira pálido di rabia.

Sin misericordia es homber a sigi ta pia:

—Mi ta bisa boso, kende koe abri wowo riba djé, por bien ceré atrobé. Ningun probabilidad, senjores. Ai, despensa mi, Neinstetten! Mi no a mira bo. Ta duel mi koe mi tabata asina imprudente. En fin, no por hura caiman, promer pasa rioe i hende no por bisa coe siguridad, kende lo ta vencedor den es *steeple-chase* aki.

Un malicia tabata brilja den wowo di Eichstett, ora el a papia es último palabranan ai coe un compasion hipócrita.

Sin ningun cuidao el a sigi papia coe su cunjar baron Berger, koe tabata para un banda di djé ;

—Un excelente chanza di mi, no ta berdad? Bam, larga nos conta nos muger. Podiser mi scapa di amenaza di mi muger. Mi esposa no tabata sabi koe mi a combida Steinfels aki.

Tabata parcé Erna Harteneck, koe es anochi ai suela tabata mas lizoe pa balia, música mas agradabel, su coerazon liger. Su wowonan tabata brilja i su pia tabata bai coe gustoe den pasonan di música i su harimentoe tabata zona clar manera cristal. Liber di toer dominio é tabata sinti, koe é tabata hoben i koe é tabatin mes derechoe koe otro di ta contentoe i dichosa. Manera un corriente es sintimentoe ai a traha un camina den djé i menaza di lastra kiko koe resisti débilmente.

Eichstett a percura koe na souper su amigoe Steinfels, coe senjorita Harteneck, su muger i é mes sinta huntoe na es mes mesa.

—Casi mi no ta conocé bo, senjorita é dici chanzando coe Erna. Té na es momentoe aki, nos tabata keré koe bo no ta contentoe coe nos dibercion, awé sinembargo....Awor, Steinfels, lo bo bolbé bini aki trobé, despues koe lo bo a mira bo castiljo. Nos ta conta coe bo, no ta berde, senjoritanan?

Senjora Von Eichstett a haci un senjal di aprobacion, Erna a mira coe timidez riba su tajor.

Hans Otto a respondé unbez cortando mas palabra di chanza :

—Un castiljo no por jama *Falkenhaus.* Es lugar ai no tin ningun atraccion. També tin poco bisinja i mi ta comprendé, koe ai bida lo ta masjar solitaria.

—Bo no ta mira nada contra di es gran diferencia di bo bida anterior? es moza tabata puntra coe compacion. Bo tabata soldat coe gustoe?....

Si? Anto no tabata fácil pa bo pidi bo retiro.

—Solamente conviccion, i di cumpli coe deseo ardiente di mi mama i su legria airiba, por a obliga mi, Hans Otto dici pensando. E ta dichosa sabiendo koe mi ta bin biba na *Falkenhaus.* També es tempoe koe mi a pasa na *Amalienhof* — su bista tabata busca wowo di Erna – no tabata solamente instructiva ma també agradabel, asina anto koe lo mi por ta contentoe coe mi suerte. Toch lo mi ta contentoe manera un mucha, si nan lo jama mi den verano pa un egercicio.

– Esai lo mi tendé coe gustoe, e ritmeester dici. Tabata duel nos toer, ora nos a tendé; Steinfels a toema su retiro. Nada ta mas koe un monteer, no ta berdad, Marie? Nos jioe també no tin bista pa otro cos mas koe pa su doosji di soldat. Bo mester bin miré un dia, Steinfels.

—Bo kier bini majan merdia cerca nos? senjora Von Eichstett tabata puntra.

Steinfels a haci un compliment gradiciendo.

Erich Neinstetten su rabia riba Erna i es chanzanan, koe continuamente nan tabata persigié, a bira asina grandi, koe el a bai promer koe fiesta a caba. Asina anto tabata Steinfels koe mester a companja Erna na wagen.

— Graciosa senjorita, é dici coe dulzura, bo ta permiti koe majan mi bai cerca senjora bo tanta na es mes ora koe lo bo ta aki?

—Anto lo bo mester ta ai masjar tempran, Erna a respondé despues di a dilata un poco. Tanta lo spera mi for di diez ora caba. Té otro bista anto!

***

Muchoe tempoe caba es ora combinido a bati den torentji di es misa di mas cerca, ora baron Steinfels taba-

doofd. In doffe wanhoop, verscheurd door de gedachte aan de schande, die over de hoofden der zijnen is gekomen, heeft hij boven de laatste bladzijde van zijn leven moeten schrijven : laat alle hope, alle hope althans op deze aarde, varen.

Als gij er zijt, onschuld, en deze man is ondanks alles veroordeeld, hoe moet dan voor hem vallen geloof in God en menschen, in recht en billijkheid. Vreeselijk slot van een eeuw, wanneer hier in een mensch de gerechtigheid zou gedood worden.

En Mercier ! Ook hij de ongebrokene. Ook hij de man, die geen streep geweken is. Ook hij, die den twijfel geen seconde gekend schijnt te hebben.

Er zijn er, die in deze zaak de schande van 't Fransche leger, de kenmerkende degeneratie van een geheel ras zien. Maar vergeten zij dan, dat een leger, welks staf uit zulke ijzeren menschen is saamgesteld, wonderen zal doen ? Kom stelt u zelf in plaats van een dezer beiden, Mercier of Dreyfus. Wie kent op 't oogenblik twee mannen, die zoo volharden ?

En deze heele strijd van vijf jaar, welk een intellect, welk een genie heeft ze getoond. Welke karakters zijn niet opgestaan !

Frankrijk is in woeling : maar de Fransche vitaliteit leeft nog en de verbazende Phoenixkracht van dit volk, dat nog bewondering afdwingt in zijn meest droeve tijden, zij zal kenbaar worden, zoodra de bevende bascule van 't recht haar evenwicht zal gevonden hebben.

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

Officieele berichten.

Bij Gouvernements beschikking, dd. 9 dezer maand, No. 580, is bepaald:

1. dat het merk van goedkeuring, te bezigen bij den ijk en herijk in deze kolonie gedurende het jaar 1900, zal zijn de letter Z.
2. dat in het jaar 1900 herijk zal plaats hebben van maten, gewichten en weegwerktuigen.

Havennieuws.

Toen de vorige week het Fransche oorlogschip *Cecile* onze haven uitstoomde bevond zich aan boord een man, die bedenkelijk ziek was. Deze is te Fort de France overleden.

Nadat het bericht van dat overlijden hier was aangekomen, woonde Dinsdagmorgen een gedeelte der bemanning van de *Suchet*, waarbij ook de Commandant van dien oorlogsbodem, in de Rozenkranskerk te Pietermaai een H. Mis bij, welke tot zielerust van den overleden kameraad werd opgedragen.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde onbestelbaar bevonden brieven :

Lino Duarte Coll, Arabella Dawe, Lodowica Evertsz, Mono v. d. Hans, Rosita Pde Hernandez, F. W. J. Lamping, Getruida Libie, Johana Marty, H. Michelsen, Carl Oehlerking (3), Juan Pietri, Q. L. Rigaud, Johanes Ricardo para entregar a Seserina Jonge, Maria Reina, Cornelia Scorrea, Bartolimena Sibelon,

Aangeteekende stukken :

Clotilde de Dacosta Gomez, Adolfo Monsanto.

Ongelukken.

Maandagavond raakten op den Berg te Otrabanda wederom de kleeren van een vrouw in brand door het omvallen van een petroleumlamp. Tijdig toegeschoten hulp voorkwam gelukkig grooter onheil.

Dankbetuiging.

Ter verdeeling onder de R. K. armen is in dank ontvangen van het *Montefiore-fonds* de som van 25 gld.

— Eveneens werd bij het Jongensweeshuis te Santa Rosa in dank ontvangen het batig saldo van de feestviering op 31 Augustus ll., zijnde 10,25 gld., met een bijdrage van de leden der Feestcommissie, als bewijs van de hooge tevredenheid dier commissie over de uitvoering door het muziekkorps van het Weeshuis gegeven op Koninginne-verjaardag.

De orkaan op St. Martin.

Aan een particulier schrijven van St. Martin ontleenen wij de volgende bijzonderheden over den orkaan in den nacht van 8 op 9 Sept. ll,

Bij den orkaan van 8 Augustus had St. Martin niet veel geleden, zoodat de schade aan den oogst zoo goed als hersteld was. Nu is echter alles verwoest en het verlies is veel grooter dan verleden jaar bij den orkaan het geval was.

In de stad werd het armhuis van de fundamenten geslagen, bij welk ongeval een oude vrouw gewond werd ; den volgenden dag stierf zij. Alleen op het Nederlandsch gedeelte van St. Martin zijn 300 huisjes verwoest en in de gespaarde hutten wonen zeven of acht gezinnen bij elkander. Te Little Bay werd een oude vrouw met verbrijzelden schedel dood gevonden.

Ingezonden Mededeelingen.

La Semana Cristiana Ilustrada.

Hemos tenido el gusto de recibir el número correspondiente al último jueves de esta hermosa publicación que nos permitimos recomendar á nuestros lectores como un excelente medio de adquirir á precio sumamente módico un magnífico año cristiano ilustrado con más de 400 bonitos grabados.

Precio por un año 8 fr. 50. Dirigirse á los señores Popelin Hnos., 3, rue Seguier.—Paris.

NEDERLAND.

Nicolaas Beets.

Nicolaas Beets is 85 jaren oud. Aan een onderhoud dat H. H. van de *Telegraaf* met den hoogbejaarden schrijver had, ontleenen wij het volgende :

„Door mijn leeftijd — aldus Beets — ben ik nu gereduceerd tot lezen, maar ik volg volstrekt niet al wat er tegenwoordig geschreven wordt, ik ga niet met den tijdstroom mee."

„Dus u leest niets van de moderne richting?"

„Neen, die vind ik te plat, te plebeisch, van Van Deyssel heb ik alleen gelezen wat hij over zijn vader, den ouden Alberdingk Thijm zegt, dat is heel waardeerend, maar van zijn stijl houd ik niet."

„En de Nieuwe-Gids-lui, Kloos en Van Eeden?"

„Die ken ik niet. Ik volg wel de oude Gids. Maar die bevalt me ook niet best meer. Die heeft geen bepaalde richting en bestaat uit te veel heterogene bestanddeelen. Daarin staan ook gedichten, van hoe-heet-ze-ook-weer?"

„Hélène Swarth."

„Juist. Nu, daar kan ik niet van genieten, die zijn mij niet eenvoudig genoeg, niet duidelijk, 't is alles te symbolisch."

Vondel en Justus van Effen en zoo. Maar vooral Vondel. Daar heb je wat aan. En nu komt er nog wat bij. Sedert die operatie aan mijn oogen, waar je zeker wel van gehoord hebt, kan ik niet zoo best meer zien. En die moderne literatuur is zoo slecht gedrukt, op dun papier in grijze letters, maar bij de oude staat het zwart op wit, op stevig papier, dat is duidelijk."

Behalve het gebrek aan zijn oogen is Nicolaas Beets een bizonder krasse man. Zijn verstand is nog even helder als altijd, en dat is een hoofdzaak. Hij werd door den dokter bezocht alleen voor een verkoudheid. Toen hij iets opschreef, bewonderde ik de vaste hand van den 85-jarige. Ik vroeg of hij nog wel schreef.

„Een enkelen keer, als het mij uit het hart komt, zooals onlangs bij het huwelijk van mijn jongste dochter.

---

ta subi trapi di es clinica. El a sigi es hermana di caridad, koe a anuncié; apena é por a spera té ora porta di cuarto di senjora Von Glockner por a abri pé.

Liger el a tira un bista rondor di es cuarto. Senjorita Von Harteneck no tabata ai; solamente habitante di es cuarto a doené bon benida di un manera cordial. Pa es palabranan cordial coe cual el a moenstra su legria pa feliz curso di su enfermedad, es senjora a pasa su manoe coe dulzura riba su mân drechi, koe tabata tené su manoe moli i dici:

—Dios bendiciona bo, Hans Otto.

—I toer mi deseo i speranza, no ta berdad, senjora ? é dici acerca ma serio.

— Di toer mi coerazon. Dios ta dirigi toer cos na di mehor manera. Ma bai sinta i conta mi algo di mi esposo i di *Amalienhof*.

Obedecido el a bai cohé un stoel; i tabata papia i doena respondi coe pacensji. Entretantoe é tabata scucha coe atencion na cada boroto, koe tabatin den trapi of den corredor; i ningun tabata paso di Erna Harteneck.

Mester tabata cerca diezun or caba, ora el a bolbé tendé algo pafor i porta a abri poco-poco i el koe é tabata spera a drenta. Es luz di cuarto, koe tabata bahar, no a larga ripara su cara pálida i também té ora koe el a bai sinta riba cama, bista inkietoe i indagador di Steinfels por a mira koe el a poné su cabez manera cansar riba cusintji. Su boz tabata zona cansar i sin gustoe, ora é tabata disculpé cerca su tanta pa su binimentoe laat i es man koe el a poné algun seconde den di Steinfels tabata tembla.

Té ora koe senjora Von Glockner tabata trankilizar coe noticia di su lugar i koe Hans Otto tabata bai pinta impresion koe Münberg a haci riba djé, Erna a lamanta for di es estado gekrimp koe é tabata. Es excitacion, bao di influho di cual é tabata ora el a drenta den es cuarto, a coeminza disminui. A pasa hopi ora caba koe é tabatin un lucha fuerte den su interior, un lucha koe a keda sin ta decidir i koe a largé desanimar. Es sintimentoe original koe tabata goberné duranti balia, no tabata coe un huicio trankil i calmo di asuntoe, manera tabata caso su sigiente dia koe ta pasa coe frecuencia, ma ora Erna a disperta é tabata comprendé drechi com fuerte es sintimentoenan tabata. Bida tabata clar i briljante su dilanti; es bida a gana di repiente muchoe ardor i significasion, es bida tabata jamé indescriptiblemente dusji — i su coerazon tabata respondé ai riba. Coe entusiasmo é tabata mira es imagennan ai jen di splendor, dicha i trankilidad santa i despues é tabata cera su wowo manera ciegoe.

Es sonjo tabata dusji pé, ma ki lástima, é tabata pasa liger.

Duda na su derecho riba felicidad a lamanta cabez, poné obstáculo riba obstáculo, té koe el a sucumbi bao di nan peso. Cordamentoe na *Hartenstein*, es herencia di su tatanan, na deseo di su tata, na porvenir di Herman — toer esainan tabata es separacion den djé i su castiljo den laria.

E no tabata marar na Neinstetten, pasobra solamente condicionalmente el a haci promesa coe su roeman. Ma lo é por hala tras? No tabata kibra coe henter curso di su pensamentoe, si é mester irita su tata i rechaza su roeman for di djé? No ta baho pa spanta hala tras?

Su coerazon tabata doena respondi. I é tabata hiza su manoe na Dios, ma no coe reconocimentoe di gratitud, ma como un kego. Mara el a keda ciegoe pa toer cos, en bez di a mira toer cos awor ! Lo ta posibel awor aïnda di sigi bida den rajo di luz, oenda su porvenir tabata brilja su dilanti tan jen di splendor?

Coe es combate aki den coerazon su combenio coe Steinfels tocanti clinica lo reusi? Sinembargo, awé no mester ta dicidi, asina é ta persuadi é mes....I lo é haja ocasion di haci prueba riba é mes.

Asina é tabata ganja su mes i é no tabata comprendé, ora Steinfels su boz profundo i trankil tabata traha riba dié manera azeta ta calma olanan di lamar. Es duda angustiosa di su alma a doena lugar pa un sentimentoe trankilo.

—Bo sabi, oenda mi tabata awé mainta caba i pakiko mi també no a bini puntual cerca senjora bo tanta? Steinfels tabata puntra asina coe Erna a doena promer senjal di interés.

Ora el a sagudi su cabez negativimente, Steinfels a sigi :

—Mi no por a domina mi di bolbé bai na careda di cabai. Com mi coerazon a abri. Un hende mester ta soldat pa é por comprendé. Ki un bista orguljosa tabata, ora Eichstett a poné su cabai fogoso na obediencia! Mi a haja manera nostalgia, i pa un momento mi tabatin sintimentoe manera koe mi a bendé mi alma pa *Falkenhaus*.

I Erna tabata corda acerca.

—Steinfels també a para dilanti un sorto decision asina. Lo é doena mi respondi riba es pregunta spantoso koe ta tormenta mi.

Exitar manera é tabata, Erna no por a distingi coe fundamentoe di toer es dos circunstancianan tabata enteramente diferente i koe no por compara nan consecuencia. E no tabata corda com lo é haci e pregunta sin traiciona su mes. El a keré di ta mira un salida i esai tabata basta pé.

En dan maak ik ook nog wel sneldichtjes als iets mij treft, als ik iets mooi of leelijk vind," zei hij lachend.

Zoo kwamen we over zijn gedichten te praten. Natuurlijk noemde ik zijn populaire „Mooi Kniertje" en „Met z'n achten".

„Dat is naar 't Engelsch", zei hij. „Dat weet je zeker?"

„Ja, maar daar was 't „We are seven."

„Juist, ik heb er maar een kind bij gefabriceerd en het naar 't Gooi verplaatst."

Natuurlijk spraken we toen over de Camera Obscura. Ik vroeg of 't waar was, wat ons op school geleerd werd, van de weddingschap, die Beets met Hasebroek en Kneppelhout had over de kwestie, wiens boek het eerst beroemd zou worden, dat van Hildebrand, Het Paaltjes of Klikspaan.

„Neen", zei hij, „dat hebben de menschen er maar van gemaakt, het is volstrekt niet waar. Ik schreef die stukjes eenvoudig, omdat ik ze schrijven moest en las ze dan voor in den familiekring van mijn aanstaande vrouw. Toen ik ze in een bundeltje uitgaf, had ik volstrekt geen idee, dat dit het boek zou worden, dat in Nederland de meeste drukken beleven zou. De kritieken waren ook niet zoo gunstig in 't begin, het werd zelfs „sopperig" genoemd. Maar wel heeft het lezend publiek de Camera Obscura goed ontvangen."

De Transvaalsche strijdkrachten.

In een der Hollandsche bladen deelt de luit-kolonel C. de Wit belangwekkende bizonderheden mede over de militaire krachten van de beide verbonden Zuid-Afrikaansche republieken Transvaal en Oranje-Vrijstaat. Aan het slot daarvan stelt hij de vraag of Engeland in staat is zoodanige macht naar Zuid-Afrika te zenden als noodig is om de vereenigde republieken ten onder te brengen.

Alvorens deze vraag te beantwoorden, dient men, zoo meent de heer De Wit, in het oog te houden, dat het niet zonder bedenking zoude zijn om meer dan een legerkorps uit te zenden. In Egypte is de Chalief wel geslagen maar niet onderworpen; de grensstammen in Indië zijn nog steeds niet te vertrouwen; aan gene zijde van Pamir staan de kozakken; ook in China is de verhouding eenigszins gespannen, zoodat voor alle gebeurlijkheden het moederland toch steeds een zeker aantal troepen beschikbaar zal moeten houden.

Laat ons nu de sterkte aan combattanten van het legerkorps op 25.000 stellen, dan staan, als dit ontscheept is, in ronde cijfers 44.000 Engelschen tegen 50.000 Afrikaanders, en is dus de numerieke meerderheid aan de zijde der laatsten, iets wat te meer klemt, wanneer men bedenkt, dat, met het oog op de stemming van een groot aantal bewoners der Kaapkolonie, deze niet geheel van troepen kan worden ontbloot.

Wat het moreel aangaat, staat een leger van krachtige mannen, uitstekende schutters, strijdende voor hunne onafhankelijkheid op hun bekend terrein, zeker hooger dan een leger van huurlingen, overgebracht op een vreemd terrein en in een vreemd klimaat, terwijl de Engelsche soldaat, zooals bekend is, goed vecht, maar hooge eischen stelt aan de verpleging.

In het voordeel der Engelschen reken ik hunne aanvoering, organisatie en discipline, hoewel enkele feiten erop wijzen, dat deze laatste in den laatsten tijd te wenschen overlaat en het dus zeer de vraag is of zij de vuurproef van tegenspoed zal kunnen doorstaan.

Hoewel het altijd gevaarlijk is zich aan voorspellingen te wagen zoodra de kanonnen aan het woord zijn, hoop ik, zoo eindigt de deskundige schrijver door bovenstaand overzicht den indruk te hebben gegeven, dat de Boeren met vertrouwen den rechtvaardigen krijg, die hun wacht, kunnen aanvaarden.

BUITENLAND.

Rome. — De H. Vader heeft aan den kardinaal-aartsbisschop van Toledo, die een trouw aanhanger is der thans gevestigde dynastie, zijn droefheid te kennen gegeven dat men dien prelaat zoo boud aangevallen heeft over een geschrift, waarin hij zijn diocesanen had vermaand tot eenheid, trouw aan godsdienst en vaderland, en gewaarschuwd tegen den dienst van particuliere (d. i. Carlistische) belangen. Immers, kort te voren heeft Z. H. zelve de geloovigen ook in dien zin vermaand. Bizonder pijnlijk noemt de Paus het, dat aan deze onbeteugelde aanvallen wordt deelgenomen door personen, die zich anders uitgeven als steunpilaren van den godsdienst en als tegenstanders dergenen, die de godsdienstige en maatschappelijke orde bedreigen.

En nu zegt Leo XIII letterlijk als volgt:

„Zulke Katholieken arbeiden slechts ten bate der vijanden van het geloof en van den Staat. Zelf geen autoriteit boven zich erkennende, willen zij zichzelven als autoriteit opwerpen over de vraag, wie katholiek denkt of niet, welke gedragslijn de Katholieken moeten inslaan, en welke niet. Onder de bisschoppen prijzen zij die kerkvoogden, die zij meenen, dat hun welgezind zijn, terwijl zij over anderen, die zij als tegenstanders hunner meeningen beschouwen, niet schromen een censuur uit te oefenen. En hunne aanmatiging gaat zóóver, dat zij aan de autoriteit van den Paus zekere grenzen zetten en hem den noodigen eerbied ontzeggen, wanneer zij meenen, dat hij die grenzen overschreden heeft. Wie onpartijdig toeziet, moet erkennen, dat dergelijke lieden zich voor den katholieken godsdienst slechts dan warm maken, wanneer politieke belangen en voorbijgaande voordeelen hun daartoe aanleiding geven."

Frankrijk.—Te Parijs is het proces begonnen der samenzweerders voor den Senaat, die als Hooggerechtshof zetelt. Van de beschuldigden zitten er 22 personen, waaronder Déroulède, in de gevangenis, waren er 11 opgesloten in het fort Chabrol en zijn er eenige, als Thiebaud en Habert, voortvluchtig. Wat zij gedaan hebben weet nog niemand. Hun grootste fout is blijkbaar, dat zij, om verschillende redenen, niet bijzonder zijn ingenomen met het tegenwoordig ministerie of den tegenwoordigen president der republiek; de katholieken, omdat zij vervolgd worden in hetgeen hun dierbaar is: de anti-semieten omdat Waldeck Rousseau regeert door de gratie van Reinach; de nationalisten, die, zooals Déroulède, den president der republiek door het volk willen gekozen zien: de imperialisten en royalisten, die het Keizerrijk of het Koningschap herstellen willen.

Het ministerie, dat geen andere drijfveer kent dan vrees en angst, heeft gedacht, dat een of andere groep van ontevredenen van het proces-Dreyfus gebruik zou maken, om zijn slag te slaan. Het heeft begrepen, tegen een dergelijke beweging niet te zijn opgewasschen en het heeft daarom de over het land verspreide ontevredenen van verschillende pluimage in een gevangenis bij elkaar gebracht. Het is opmerkelijk, dat onder hen er niet een is, die te Rennes was. De regeering had daar politie genoeg, zooveel zelfs, dat men het overige gedeelte van het rijk had ontbloot en Déroulède c. s. niet kon bewaken. Men stopte ze daarom eenvoudig in de doos, behalve natuurlijk zij die weerstand boden, zooals Guérin, die het ministerie van vrees en angst stilletjes in zijn huis liet.

Intusschen kan men hen niet altijd tegen wet en recht gevangen houden. Er is daarom een instructie begonnen, geleid door den Senaat, een politiek lichaam, dat, als het Déroulède niet veroordeelt, natuurlijk het bevriend kabinet ten val brengt en aan Waldeck Rousseau, den leider der republikeinen in den Senaat, een échec toebrengt, waardoor de oppositie profiteert.

Met alle respect voor dit staatslichaam verklaart men dan ook bij voorbaat, dat men aan het vonnis van den Franschen Senaat geen tittel of jota hecht, maar alleen zich zal laten overtuigen door de bewijzen voor de schuld van Déroulède c. s. Die bewijzen is de regeering echter nog altijd aan het zoeken.

Het schijnt nu zeker — heet het — dat de verschillende betoogingen van de laatste maanden door de royalistische bonden voorbereid en geldelijk ondersteund zijn. In 't bijzonder was dat het geval bij de manifestatie op de Place de la Concorde, den 26en October 1898, waarin de commissaris Leproust zwaar gewond werd en de nu beruchte Jules Guérin een groote rol speelde; en die van den 12en December toen bij de Cherche-Midi een betooging gehouden werd tegen kolonel Picquart, daar in arrest. Na deze betooging seinde André Buffet aan den hertog van Orleans: Wij moeten opnieuw beginnen. Hierna kwamen de demonstraties van 19 Februari tegen Loubet, pas tot President gekozen; van 23 Februari, den dag van Faure's begrafenis en van 4 Juni, te Auteuil. Voor den samenhang van al deze beroeringen met de royalistische beweging moet de regeering nu de bewijzen in handen hebben.

De kalmte over het proces-Dreyfus neemt overigens toe. Tot zelfs de *Temps* en de *Figaro* adviseeren wijselijk tot verzoening en meenen, dat men nu met gratie tevreden moet zijn. Cornély zegt o. a.

"Men moet nooit, als men in de oppositie is eischen wat men zelf zou weigeren, indien men aan het bewind was, anders zou men den schijn op zich laden, misplaatste grappen te verkoopen."

Ook buiten Frankrijk worden de hoofden koeler. Van alle Duitsche exposanten heeft zich nog niemand teruggetrokken. Zij, die tot onthouding adviseeren, zijn fabrikanten, die van te voren reeds besloten waren niet deel te nemen en die nu anderen willen tegenhouden.

Zelfs de sociaal-democratische *Vorwärts* vindt de beweging belachelijk, terwijl de *Germania* haar een dwaasheid noemt.

Kapitein Dreyfus is, de *Figaro* komt er op terug, „ten doode getroffen". Hij is van het Duivelseiland zeer ziek teruggekomen, verklaart het blad, en men kan wel begrijpen, dat de aandoeningen van het proces tot zijn herstel niet hebben medegewerkt. De geneesheeren hebben zich uitdrukkelijk dienaangaande verklaard. Zijne familie zelve vleit zich niet. Hij voedt zich slechts met melk en gedurende het geheele proces is hij tot na de zitting nuchter gebleven, zich als kunstmatig ophoudende met opwekkende en prikkelende middelen.

Duitschland. — Het *Berliner Tageblatt* deelt mede, dat een motie zal worden ingediend in de volgende zitting van den Berlijnschen gemeenteraad waarin de wensch wordt uitgesproken, dat de stad niet zal deelnemen aan de tentoonstelling van 1900.

De *Börsen Courier* daarentegen zegt, dat er geen sprake is van een terugtrekken van Duitschland. De regeering beloofde officiëel haar medewerking. En het is zeker, dat de verhouding ondanks de zaak-Dreyfus tusschen Frankrijk en Duitschland in de laatste jaren beter is dan ooit. En het kan niet verondersteld worden, dat de goede relaties tusschen beide regeeringen door een verandering in de overeenkomst omtrent de tentoonstelling zou worden getroffen.

— De Duitsche keizer heeft weer een curieus woordje gesproken. Het was te Karlsruhe, de hoofdstad van Baden, waar Z. M. eerst een inspectie hield van de troepen en daarna een feestmaal bijwoonde. In antwoord op een toespraak van den eersten burgemeester drukte de keizer toen zijn tevredenheid uit over de geïnspecteerde troepen, die zooveel bijdragen tot het behoud van den vrede!

Eer de theorie van den algemeenen vrede algemeen wordt aangenomen, zal nog menige eeuw moeten voorbijgaan, zeide hij. Voorloopig is de zekerste bescherming van den vrede te verwachten van het Duitsche Rijk, van de Duitsche vorsten en van het leger onder hunne bevelen.

Engeland.—Het antwoord van Transvaal op de laatste Engelsche nota is aan den Britschen agent ter hand gesteld. Volgens een telegram, door de leiders der Afrikaanders ontvangen, blijft Transvaal in zijn antwoord op de Britsche nota het bestaan van suzereiniteit ontkennen, maar belooft het zich strikt te houden aan de termen der conventie van 1884 en biedt het kiesrecht na 7 jaar inwoning aan. Ook de *Daily Chronicle* en de *Manchester Guardian* ontvangen het bericht, dat de Transvaalsche regeering de laatste nota heeft afgewezen.

De Engelsche liberale pers betreurt eenstemmig het afwijzend antwoord van de Transvaalsche regeering op Chamberlain's laatste voorstellen. De *Chronicle* herhaalt in een hoofdartikel, dat de laatste Britsche voorstellen redelijk en billijk zijn, ofschoon het blad de methoden niet verdedigen wil, waarmede de Britsche regeering, alsook haar agenten in Zuid-Afrika de aanneming ervan poogden door te zetten. Maar de *Chronicle* acht Krüger's tijd van geven en nemen voorbij. Hij moet inzien, dat Engeland onmogelijk het zevenjaarskiesrecht onder de bestaande omstandigheden kan aannemen. Krüger moet het vijfjaarskiesrecht toestaan, elk andere uitweg beteekent oorlog. Wij beschouwen dat alternatief met verbazing en afschuw, maar barst de oorlog los, dan zal niemand kunnen zeggen, dat de Transvaalsche regeering alles gedaan heeft om die ramp te vermijden.

De Engelsche bladen bevatten een nog niet bevestigd bericht, dat de Engelsche regeering een nieuwe conventie heeft ontworpen om aan de Transvaalsche regeering voor te leggen. Die conventie zou de integriteit van de Republiek waarborgen, maar tevens bepalen, dat de forten ontmanteld moeten worden en de gewapende macht in Transvaal verminderd tot een aantal, dat voldoende geacht wordt om de inwendige orde te bewaren; de diplomatieke agentschappen worden opgeheven en de rechterlijke macht onafhankelijk gemaakt van het uitvoerend bewind.

Blijkens vertrouwbare mededeelingen, uit Pretoria te Brussel — waar de Transvaalsche gezant woont — ontvangen, is het meest naar buiten tredende gevoelen onder de Transvaalsche burgers, dat van scherp wantrouwen tegen den ernst der Engelsche verzekeringen, betreffende het behoud van de onafhankelijkheid der Z.-A. Republiek. De burgers gelooven, dat de Engelsche regeering onder den invloed staat van hen, die wenschen dat de Engelsche heerschappij wordt uitgebreid over geheel Zuid-Afrika. Deze overtuiging verbittert zoozeer de gevoelens der burgers, dat het feitelijk hopeloos is van hen te verwachten, dat zij den raad zullen aannemen, die hun wordt gegeven, om de voorwaarden, thans door Engeland aangeboden, te aanvaarden. Men vreest daarom dat de loop van zaken tot een toestand zal leiden, die een vredelievende oplossing onmogelijk zal maken.

Belgie. — Twintig leden der rechterzijde hebben een verzoekschrift tot De Smet de Naeyer gericht om uitstel te bekomen van de behandeling der kieswet. De Smet heeft op dat verzoek afwijzend beschikt.

De socialist Smeets zijnerzijds deed een voorstel in de Kamer strekkende tot bekorting van den duur der Kamerzittingen. Dit voorstel werd aangenomen met eene meerderheid van drie stemmen, dank aan den steun der fractie-Woeste die als één man met de socialisten meeging. De zittingen zullen nu slechts duren van 2 tot 5 uren, en niet van half

twee tot 6 uren, zooals de regeering het wenschte.

Achteraf is gebleken dat de katholieke anti-proportionalisten kennis hadden van het voorstel-Smeets; een hunner had zelfs den treurigen moed Smeets in 't publiek de hand te komen drukken en hem te feliciteeren met zijne "kordate houding !"

Uit dit ongehoord incident kan men gerust besluiten dat de fractie-Woeste-Helleputte, in den loop der discussie over het regeerings-ontwerp geen middel ongebruikt zal laten om het kabinet in 't nauw te brengen. Mag men een doorgaans goed ingelicht zegsman gelooven, dan zou Smeets bij dat spel als voorman dienst doen; hij zal met behulp van twee of drie éclaireurs het getal weten vast te stellen der aanwezige Kamerleden met inachtneming hunner gezindheid ten opzichte der kiesquaestie. Telken keer dat hij ontwaart dat het vereischte ledental ontbreekt, zal hij een *appel nominal* (afroeping der namen) uitlokken en zóó den voorzitter dwingen de zitting op te heffen, of wel het een of ander incident exploiteeren, wanneer de kans daartoe gunstig staat. Immers de socialisten meenen op de onvoorwaardelijke hulp der katholieke anti-proportionalisten te kunnen rekenen, waar 't er op aankomt der regeering afbreuk te doen.

De voorstanders der E. V. zullen op de *qui vive* moeten staan en nooit door afwezigheid schitteren, willen zij den strijd tot een gelukkig einde voeren.

De val van het ministerie zou niet de samenstelling van een kabinet Woeste ten gevolge hebben — het eennamig stelsel (enkelvoudig kiesdistrict) immers dat deze in zijn vlag voert, telt op de 152 Kamerleden, 35 voorstanders, maar de onmiddellijke ontbinding der Kamers.

Intusschen prijken al 40 namen op de lijst der ingeschreven sprekers, zonder inbegrip der ministers en van den verslaggever. En dat in 't volle jachtseizoen! Als 't niet te doen was om *obstructionisme* te maken, hoe dan verklaard dat op die 40 sprekers bijna dertig tegenstanders der E. V. voorkomen, alhoewel de voorstanders in de Kamer de meerderheid vormen ?

ADVERTENTIEN.

TIJD TAFEL

der stoomschepen van "the Red D Line" tusschen

NEW-YORK.

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

1899.	Caracas		Philpha		Caracas		Philph.a		Caracas		Philph.a	
Vertrekt van NEW YORK	Oct.	6	Oct.	23	Nov.	4	Nov.	23	Dec.	6	Dec.	23
Doet SAN JUAN aan	„	11	„	28	„	9	„	28	„	11	„	28
„ PONCE „	„	12	„	—	„	10	„	—	„	12	„	—
„ CURAÇAO „	„	14	„	30	„	12	„	30	„	14	„	30
Komt aan te LA GUAYRA	„	15	„	31	„	13	Dec.	1	„	15	„	31
Vertrekt van „	„	18	Nov	3	„	16	„	4	„	18	Jan.	4
Komt aan te PTO. CABELLO	„	19	„	4	„	17	„	5	„	19	„	5
Vertrekt van „	„	20	„	6	„	18	„	6	„	20	„	5
Komt aan te CURAÇAO	„	21	„	7	„	19	„	7	„	21	„	6
Vertrekt van „	„	22	„	7	„	20	„	8	„	22	„	7
Doet LA GUAIRA aan	„	23	„	8	„	21	„	9	„	24	„	8
„ PONCE „	„	25	„	10	„	23	„	11	„	26	„	10
„ SAN JUAN	„	26	„	11	„	24	„	12	„	27	„	11
Komt aan te NEW-YORK	„	31	„	16	„	29	„	17	Jan.	1	„	16

STOOMSCHIP "MERIDA."

Vertrekt van CURACAO	Oct.	14	Oct.	30	Nov.	13	Nov.	30	Dec.	14	Dec.	30
Komt aan te MARACAIBO	„	15	„	31	„	14	Dec.	1	„	15	„	31
Vertrekt van „	„	19	Nov.	5	„	17	„	5	„	19	Jan.	5
Komt aan te CURACAO	„	20	„	6	„	18	„	6	„	20	„	6
Vertrekt van „		—	„	7		—	„	8		—	„	8
Komt aan te MARACAIBO		—	„	8		—	„	9		—	„	9
Vertrekt van „		—	„	10		—	„	12		—	„	11
Komt aan te CURACAO		—	„	11		—	„	13		—	„	12

SS. "HILDUR" en "A. R. THORP."

	Hildur		A.R.Thorp		Hildur		A.R.Thorp		Hildur		A.R.Thorp	
Vertrekt van NEW YORK	Oct.	12	Oct.	28	Nov.	11	Nov.	28	Dec.	12	Dec.	28
Komt aan te CURACAO	„	21	Nov.	6	„	20	Dec.	7	„	21	Jan	6
Vertrekt van „	„	22	„	7	„	21	„	8	„	22	„	8
Komt aan te MARACAIBO	„	23	„	8	„	22	„	9	„	23	„	9
Vertrekt van „	„	29	„	14	„	28	„	15	„	30	„	14
Komt aan te CURACAO	„	30	„	15	„	29	„	16	„	31	„	15
Vertrekt van „	„	30	„	15	„	29	„	16	„	31	„	15
Komt aan te NEW YORK	Nov.	8	„	24	Dec.	8	„	25	Jan.	9	„	24